

Følgende uddrag af Jammers Minde er antagelig skrevet kort efter Leonora Christinas løsladelse, senest i 1685.

Det handler om perioden fra enkedronning Sophie Amalies død i februar 1685 frem til løsladelsen den 18. maj samme år.

Den 20. Februarii døde den Kongelige Fru Moder, Dronning Sophia Amalia. Hun formodede ikke, at Døden skulde saa hastig gieste hender; men der hun af Doctoren blev advaret, at det syntes, Døden ikke vilde længere lente, attraaede hun at tale med sin Søn. Men Døden vilde ikke bie Kongelig Majestæts Ankomst, at den Kongelige Fru Moder kunde sige hennem eet Ord. Livet havde hun endda, sad paa en Stol, men maaleløs, og lidet derefter, saa siddendes, opgav hun sin Aand.

Efter denne Dronnings dødelige Afgang var jeg meget iblandt Folkets Tale. En Part meente, at jeg kom paa fri Fod. Andre troede, at jeg nok kom ud af Taarnet paa et andet Sted, men naaede ikke Friheden.

Jonatha, som, nogle faa Dage førend Dronningen døde, først havde spurgt af Ole Taarngiemmer, at der blev bedet for Dronningen i Kirken, – der det dog var over 6 Uger siden, den Bøn blev aflæst af Prædikestolen – blev tillige med Ole meget bedrøvet. Ole, som tilforne havde trøstet sig og hender med Dronningens Lacqueiers Beretninger, at Dronningen gik til Bords, var ellers vel, havde stønnem noget ondt af Hoste, syntes nu, at der maatte være Fare hos, saa Døden kunde følge, frygtede, at dersom Dronningen døde, jeg da maaskee kom ud af Fængselet.

De gjorde deres bedste at dølge deres Sorrig; men det havde ingen Skik. De mængte nogle smaa Taarer sammen saa hemmeligen. Jeg lod saa, som jeg ikke mærkede det, og som ingen sagde noget derom til

mig, saa gav jeg og ingen Anledning at tale om den Materie. Jeg havde for lang Tid siden sagt for Jonatha – som tilforne til een af mine andre Qvinder –, at jeg meente ikke at døe paa Taarnet. Det mindtes hun, lod sig det mærke, talte derom. Jeg sagde: „Alt staaer i Guds Haand. Han veed bedst, hvad mig er gavnligt paa Siæls og Legemets Vegne; hannem befaler jeg mig.“ Jonatha og Ole levede saa hen imellem Haab og Frygt.

Den 15. Martii holdte den regierende Dronning sin Paaske. Da kom Jonatha fra Henders Majestæts Kirke hel fornøiet, sagde, at en fornemme Person havde sagt hender, at jeg turde ikke tænke, jeg kom ud af mit Fængsel, fordi at Enkedronningen var død; det vidste hun langt bedre, og hun svor derpaa. – I hvor ofte jeg spurgte hender om den Person, hvem den var, saa vilde hun dog ikke nævne den. –

Jeg loe af hender og sagde: „Den Person, i hvem den er, da veed den lige saa meget deraf, som enten I eller jeg.“

Jonatha var fast i sin Mening, at den Person vel vidste det.

„Hvad vil I sige?“ – sagde jeg – „Kongen selv veed det ikke endnu; hvorledes skulde andre vide det?“

„Kongen ikke? Kongen ikke?“ – sagde hun saa sagtmodeligen. –

„Neil! Kongen ikke!“ svarte jeg. „Han veed det ikke, førend Gud skyder hannem det i Sinde og saa godt som siger til hannem: Nu skalt du lade den Fange komme ud!“

Hun blev noget sum, sagde dog intet. Og eftersom hun og Ole hørte inte mere Tale om mig, saa vare de trøstige.

Den 26. Martii holdtes den Kongelige Frue Moders Ligbegængelse, og blev henders Lig ført til Roskild.

Den 21. April supplicerte jeg Kongelig Majestæt paa efterfølgende Maade. Jeg havde Høilovligste Kongning Christian den Fierdes Billede i Kobberstykke, noget lidet og i Oval. Det havde jeg illumineret med Farver og ladet giøre en udsnitset Ramme omkring; den selver forgyldt. Bag paa Stykket satte jeg efterfølgende Ord:

Min Sønneson og største Navne,
Du ligner mig i Magt og Mod;
Lad det min Levning og nu gavne,
At Du som jeg est naadegod.

Herhos havde jeg skreven Hans Høie Excellentz Gyldeuløve til, tjenstligen bedet hannem fornævnte Suppliche Kongelig Majestæt underdanigst at overlevere og sig mig at antage og til Befrielse forhielpe.

Hans Høie Excellentz var da noget incommoderet af sin gamle Svaghed, saa han ikke selver saa snart mundtlig kunde tale for mig, bad en god Ven Kobberstykket i al Underdanighed at overgive, hvilket skede den 24. April.

Af alt dette vidste Jonatha intet. Peder Jensen Tøtzløff var den, som var Bud for mig. Han haver været mig en Trøst i mit Fængsel, beviist mig adskillige Tienester, saa jeg er hannem meget forpligt. Og beder jeg Eder, mine Hierte, kiære Børn! hans imod mig erviste Tienester i alle mulige Maader at vederlægge.

Den 2. Maii kom jeg paa Tale iblandt gemene Mand, at jeg vist kom ud af Fængselet; og vare adskillige, som spurgte Taarngiemmeren: om jeg kom ud i

Aftes, og hvor til Dags? saa Ole begyndte at grue, kunde ikke holde sig saa stærk, som han gierne vilde. Og sagde han til mig med bedrøvet Mæle: „Min gode Hr. Frøken! I kommer vistnok ud. Der ere de, som mener, at I allerede er ude.“

Jeg sagde: „Det raader Gud for.“

„Ja,“ sagde han, „hvorledes vil det gaae med mig?“

Jeg svarte: „I bliver Taarngiemmer, som I nu er.“

„Ja“ – sagde han –, „i skiønne Maade,“ vendte sig, kunde ikke holde sig for Graad og gik bort.

Jonatha fornam da, at min Forløsning stundede til, vilde skiule sin Sorrig, sagde: „Ole er meget bedrøvet, men ikke jeg.“ – og Taarerne stode hender i Øinene – „Der siges dog for vist, at Kongen vil (reise) overmorgen. Skal I ud, saa skeer det idag.“

Jeg sagde: „Det veed Gud.“

Jonatha meente, at jeg havde dog vist Haab.

Jeg sagde at have haft Haab siden første Dag, jeg blev fængslet, at Gud skulde endeligen forbarme sig over mig og see til min Uskyldighed. Jeg haver stedse bedet Gud om Taalmodighed til at forvente hans Hielps Time, og den haver og Gud naadeligen forlenet mig. Er Hielpens Time nu kommen, saa vil jeg bede Gud at give mig den Naade hans store Velgierninger retsindelig at erkiende.

Jonatha spurgte, om jeg ikke var vis paa at komme ud, førend Kongen reiser til Norge. Der sagdes for vist, at imorgen tidlig vilde Kongen begive sig paa Reisen.

Jeg svarte: „Der er ingen Vished i tilkommende Ting. Der kan komme Forfald i Kongens Reise, og der kan komme det, som kan forhindre min Frihed, om den endskiøndt kan være resolveret denne Time. Dog veed jeg, at mit Haab ikke beskæmmes. Men I forberger inte

Eders Sorrig; jeg fortænker Eder inte. I haver Aarsag at sørge; thi I mister med min Frihed Eders aarlige store Løn og Eders Ophold. Mindes I, hvor ofte jeg haver sagt Eder tilforne, at I ikke skulde sætte Eders Penge saa liderligen hen paa den Søn, I haver. I kunde ikke vide, hvorledes det kunde gaae Eder paa Alderdommen. Om jeg døde, saa sad I udi Armod; thi saa snart faaer I ikke Penge, at de jo gives ud for den Drengs Lære, som ikke veed Eder ringeste Tak derfor. – Hun lod ham lære Bildsnider-Haandværk. – I haver selv fortalt mig om hans onde Sind, og hvor ilde han haver svaret Eder, naar I haver villet lære paa hannem. Nu for nogen Tid siden haver han ikke turdet, fordi jeg læste hannem sin Text og truede ham at forhielpe hannem i Tugthuset. Jeg frygter, at han bliver Eder en ond Søn.“

Dermed lod hun Taarerne deres frie Gang og bad, at dersom jeg kom ud, jeg da ikke vilde forlade hender. Det lovede jeg, saafremt det stod i min Magt; thi jeg kunde ikke vide, hvorledes mine Vilkaar kunde blive.

Det stod saa hen i nogle Dage, saa Jonatha og Ole vidste inte, hvad der vilde blive af.

Den 19. Maii om Morgenen ved 6 slet pikkede Ole noget sagte paa den yderste Dør. Jonatha gik til Døren. Ole sagde saa sagte: „Kongen er alt borte; han reiste Kl. 4.“ Om hans Glædes Haab var stort, veed jeg ikke; men den varte ikkun stakket. Jonatha sagde mig Oles Tidning. Jeg ønskede Kongelig Majestæt Lykke paa hans Reise – jeg vidste alt, hvad Ordre der var udlovet, – og syntes mig paa hendes Ansigt, at hun var nogenledes content.

Klokken 8 kom Tøtzløff op til mig og berettede, at Groscautzeler Grev Ahlefeldt havde sendt Slotsfogden

en kongelig Ordre, at jeg skulde mit Fængsel entlediges og gaae derud, naar jeg vilde. – Den Ordre var af Kongelig Majestæt underskreven, Dagen førend Majestæten reiste. – Hans Høie Excellenz var reist med Kongen. Tøtzløff spurgte, om jeg vilde, han skulde lukke, eftersom jeg nu alt var fri.

Jeg svarte: „Saa længe jeg er inden Fængselsdørene, saa er jeg ikke fri. Vil og ud med Maneer. Lukker Døren og hører, hvad Søsterdotter, Frøken Anna Catharina Lindenov, siger, om Hans Høie Excellenz ingen Bud haver sendt hender, – efter Løfte – førend han drog bort.“

Tøtzløff lukte og gik mit Ærende.

Der Tøtzløff var borte, sagde jeg til Jonatha: „Nu, i Jesu Navn! I Aften kommer jeg ud! Sanker Eders Tøi tilsammen og lukker det i Laas; saa vil jeg gjøre ved mit og lade det staae her, indtil jeg kan lade det afhente.“

Hun blev noget betuttet, dog ikke bedrøvet, takkede Gud med mig, og der til Middag blev oplukt, og jeg spisede, loe hun af Ole, som var meget bedrøvet. Jeg sagde hender, at Ole maatte vel sukke, der faldt et fedt Stykke Flæsk af hans Kaal.

Tøtzløff bragte mig Svar fra Søsterdotter, at Hans Høie Excellenz havde ladet hender vide, at det stod hender frit for at følge mig ned af Taarnet, om hun vilde; blev saa forafskedet, at hun vilde komme silde op samme Dags Aften.

Slotsfogden hastede meget for at blive af med mig, sendte Taarngiemmeren imod Aften til mig og lod spørge, om jeg vilde ikke ud. Jeg lod svare, at det var for lyst – maaskee at der vare curieuse, som havde Lyst at see mig. –

Jeg lod ved en god Ven fornemme hos Henders Majestæt Dronningen, om jeg ikke maatte have den Naade at nederkaste mig for Henders Majestæts Fødder; — jeg kunde komme paa Dronningens Gemak igiennem Løngangen, saa ingen kunde see mig. — Henders Majestæt lod svare, at hun turde ikke tale med mig.

Der Klokken var imod 10 slet om Aftenen, lukte Slotsfogden Døren op for Søsterdotter; — i to Aar havde jeg ikke seet hannem — hans Compliment var: („Naal Skal vi nu skilles?“)

Jeg svarte: („Ja, nu er den Stund kommen!“) Saa bød han mig Haanden og sagde: „Adel!“ Jeg svarte med samme Ord og Søsterdotter loe hierteligen.

Stakket efter Slotsfogden var gaaen bort, gik jeg og Søsterdotter ud af Taarnet. Henders Majestæt Dronningen formeente at see mig, der jeg gik ud, var gaaen hen paa en Balcon. Men det var temmelig mørkt; tilmed havde jeg et sort Flor for Ansigtet. Slotspladsen langs ned ad Broen og udenfor var saa forfyldt af Mennesker, saa vi neppeste kunde trænge os igiennem til Carreten.

Mine Fængselsdage haver varet 21 Aar, 9 Maaneder og 11 Dage.

Kong Frederik den 3. lod mig fængsle Anno 1663 den 8. Augusti, Kong Christian den 5. gav mig Friheden Anno 1685 den 18. Maii. Gud velsigne min Allernaadigste Arve-Konge med alle Kongelige Lyksaligheder, unde Hans Kongelige Majestæt Helbred og lægge mange Aar til hans Alder! Dette endet i mit Fængsel.

Den 19. Maii, Klokken over 10 om Aftenen, gik jeg ud af mit Fængsel. Gud skeep Lov, Pris og Ære! Han give mig Naade at erkiende Hans guddommelige Vel-

gierninger og aldrig forgiette mit Takoffer at frembære.

Hierte, kiære Børn! Dette er den største Deel af det skrivværdigste, som sig inden mine Fængsels-Døre med mig haver tildraget. Jeg lever nu i det Haab, at Gud og Kongelig Majestæt det saa skal behage, at jeg Eder selver denne Beretning kan lade see; hvortil Gud give sin Naade!

Skreven paa Husum den 2. Juni 1685, hvorhelst jeg forventer Kongelig Majestæts Hiemkomst fra Norge.